

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İdare ve Denetim Müdürlüğü

Sayı : 20653795-249-103807

21.02.2022

Konu : Emre Aykırı Davranış
(Hurda/Atıl Araçların Toplatılması)

GENEL EMİR

Günümüzde nüfus ve araç yoğunluğunun artmasına bağlı olarak park alanı ihtiyacının arttığı, bu durumun zaman zaman trafik güvenliğini/yoğunluğunu olumsuz etkilediği gözlemlenmektedir. Bununla birlikte cadde, sokak, meydan gibi kamunun ortak kullanım alanlarına ve özel mülkiyetler üzerine bırakılmış, terk edilmiş, hurda, atıl, buluntu, hasara uğramış, kullanılamaz hale gelmiş araçların bu yerlerde makul sürenin üzerinde bekletilmesinin görüntü ve çevre kirliliği oluşturduğu, buna ilave olarak patlama ve yanma riski de taşıdıkları, bu haliyle kamu düzenini ve güvenliğini tehdit edici bir hal aldıkları görülmektedir.

Söz konusu araçların, uyuşturucu/uyarıcı madde saklanması/kullanılması, milli güvenliğimize kast eden terör örgütleri tarafından El Yapımı Patlayıcı (EYP) düzeneği kurarak can ve mal kaybına neden olabilecek terör eylemlerinde kullanılması gibi durumlar göz önüne alındığında, bu araçların belli alanlarda toplanması ve geri dönüşüme kazandırılması ile ilgili düzenleme yapılması büyük önem arz etmektedir. Özellikle son dönemlerde park, meydan gibi alanlarda bu şekildeki araçlardan kaynaklı sorunların çözümüne yönelik müracaatlarda bulunulmakta, hatta bu durumun özel mülkiyet konusu taşınmazlarda da sorun teşkil ettiği yönünde şikâyetler iletilmektedir.

Bilindiği üzere; 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11 inci maddesinin (C) bendinde; "*İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindendir. (Ek cümle: 25/7/2018-7145/1 md.) Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır...*"

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 128'inci maddesinde; "*Yolu kullananları uzun süre etkileyecek şekilde park edilmiş, terkedilmiş veya hasara uğramış araçların kaldırılıp götürülmesine trafik zabıtası yetkilidir.*"

Aynı Kanunun Ek 14'üncü maddesinde; "*Buluntu olması nedeniyle veya bu Kanun hükümleri gereğince trafikten men edilerek alıkonulan, ancak sahipleri tarafından altı ay içinde teslim alınmayan veya aranmayan araçlar Hazinece satılarak, bedelleri emanet hesabına alınır. Bu araçların maliklerinden adresi bilinenlere, satışından önce tebligat yapılır.*"

Satıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde müracaat halinde emanet hesabındaki bedeller, işlemler sırasında yapılan masraflar düşüldükten sonra ilgililerine iade edilir. Beş yıl içinde herhangi bir müracaatın olmaması halinde söz konusu bedeller Hazineye irat kaydedilir."

5326 sayılı Kabahatler Kanununun "*Emre aykırı davranış*" başlıklı 32 nci maddesinde; "*Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir. ...*"

Aynı Kanununun "Çevreyi kirletme" başlıklı 41/6 maddesinde; "Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bunların kaldırılmasına ilişkin masraf da kişiden ayrıca tahsil edilir."

5393 sayılı Belediye Kanununun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15 inci maddesinde; "Gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliği oluşmaması için gereken tedbirleri almak."

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7 nci maddesinde; "Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, hurda depolama alanları ... belirlemek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak."

Karayolları Trafik Kanununun Ek 14'üncü maddesinin uygulanmasına ilişkin usul ve işlemler hakkında doğabilecek tereddütleri gidermek amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan 296 sıra nolu Milli Emlak Genel Tebliğinin 1/c maddesinde; "Trafikten men işlemi sırasında, araç sahiplerine yapılan tebligat ile tebligat yapılamayan araç ve sahipleri hakkında varsa detay bilgi ve belgeler (trafikten men tutanağı, çekici tutanağı, otopark teslim tutanağı, araca ait trafik tescil kayıtları vb.) araçların trafikten men edildiği tarihten, buluntu araçlar için buluntu tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren 4 ay içinde Defterdarlık / Mal müdürlüğüne gönderilir. Bildirim tarihinden sonra sahipleri tarafından alınmak üzere başvuruda bulunulmuş araçlar olması halinde, bu araçlar hakkındaki bilgiler satış işleminden önce Defterdarlık/Mal müdürlüğüne bildirilir."

Hükümleri yer almaktadır.

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 174'üncü maddesinde; "Karayolunu kullananları uzun süre etkileyecek şekilde park edilmiş, terk edilmiş veya hasara uğramış araçları, durumu bir tutanakla tespit ederek kaldırıp götürmeye ve trafikten men etmeye trafik zabıtası yetkilidir.

Menetme işlemi yapılırken;

...

b) Trafikten men edilerek alıkonulan araçlar ile buluntu araçlar resmi kurum veya özel otoparklarda muhafaza altına alınır.

c) Trafikten men işlemi sırasında, araç sahiplerine yapılan tebligat ile sahibine tebligat yapılamayan araçlar ve sahipleri hakkında varsa ayrıntılara ilişkin bilgi ve belgeler (trafikten men tutanağı, çekici tutanağı, otopark teslim tutanağı, araca ait trafik tescil kayıtları vb.) araçların trafikten men edildiği tarihten, buluntu araçlar için buluntu tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren 4 ay içinde Defterdarlık veya Mal Müdürlüğüne gönderilir.

ç) Bildirim tarihinden sonra sahipleri tarafından alınmak üzere başvuruda bulunulan araçlar olması halinde, bu araçlar hakkındaki bilgiler satış işleminden önce Defterdarlık veya Mal Müdürlüğüne bildirilir.

Yabancı plakalı araçların kaldırılması halinde, gerekli olanlar için gümrük mevzuatına göre işlem yapılır."

Denilmektedir.

12 Temmuz 2019 tarih ve 30829 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sıfır Atık Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde "Atık: Üreticisi veya fiilen elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişi tarafından çevreye atılan veya bırakılan ya da atılması zorunlu olan herhangi bir madde veya materyali", şeklinde tanımlanmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca 30 Aralık 2009 tarihli ve 27448 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik ile çevre ve insan sağlığının korunması için araçlardan kaynaklanan atıkların oluşumunu engellemek, ömrünü tamamlamış araçlar ve bunlara ait parçaların yeniden kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım işlemleri ile bertaraf edilecek atık miktarını azaltmak, ekonomik operatörlerin ve geçici depolama alanlarının tabi olacakları standart ve yükümlülükler belirlenmiştir.

Ayrıca; 6 Temmuz 2011 tarihli ve 27996 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ömrünü Tamamlamış Araçların Depolaması, Arındırılması, Sökümü ve İşlenmesine İlişkin Teknik Usuller Tebliği’nde ömrünü tamamlamış araç teslim yerlerinin, geçici depolama alanlarının, münferit depoların ve işleme tesislerinin tabi olacakları kriterler de tespit edilmiştir.

Bu kapsamda; kamuya ait bir yerde veya özel mülkler üzerinde bırakılan, çevre kirliliği oluşturan veya kamu düzenini tehdit eden hurda/atıl, terk edilmiş, buluntu, hasara uğramış, kullanılamaz hale gelmiş araçların kaldırılması sağlanacaktır. Milli güvenliğimize kasteden terör örgütlerinin eylemleriyle ilgili durumlar vb. dışında diğer araçlarda makul bekleme süresi azami 45 gün olarak uygulanacaktır. Bu araçların ve eklentilerinin kaldırılması amacıyla gerekli tespit çalışmaları en kısa zamanda tamamlanacak. Kaldırılacak araçların konulacağı yerler ivedi olarak belirlenecektir. Terör eylemi ve milli güvenliği tehdit vb. gibi derhal kaldırılması gereken araçlar dışında kalan ve belirlenen 45 günlük makul süreyi aştığı tespit edilen araçlar verilecek 15 günlük süre sonunda kaldırılmamışsa gereği yapılacaktır.

Yukarıda belirtilen hususlarda; mevcut mevzuat hükümleri çerçevesinde kolluk/zabıta birimleri başta olmak üzere diğer ilgili-yetkili birimlerce gerekli koordinasyon sağlanacak ve tedbirler alınacak, denetim faaliyetlerine ağırlık verilerek alınan tedbirlerin aksine hareket edenlere gerekli yasal işlemler başlatılarak öngörülen idari yaptırımlar uygulanacaktır.

Bu karar yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

İlanen tebliğ olunur.

Vasip SAHİN
Vali

DAĞITIM :

Kamuoyuna

Kamu Kurum ve Kuruluşlarına